

Zvezdoslovec pa s tem še ni zadovoljen, ampak opazuje na natančni uri, koliko časa preide, predno se tista lisa, ki jo je vrtenje vzelo s seboj in skrilo za robom, povrne na svoje staro mesto. Kolikor ur, minut in sekund preide tedaj, toliko znaša čas vsakega vrtenja okrog osi, toliko dolg je dan na Martu. — Na tak način je našel Schiaparelli in našli so tudi drugi zvezdoslovci, da je Martov dan dolg 24 ur in 40 minut.

Vrtenje lise pa ne razodeva le dolgosti dné, temveč marljivemu zvezdoslovcu kaže tudi lego Martove osi, okrog katere se planet suče; torej mu kaže tudi, kje ima Mart svoja tečaja.

Tečajeve se vidi večinoma le jeden, pomaknjen proti svoji strani. Ko zvezdoslovec zna lego osi in planjavo njegove elipse, tedaj mu je igrača povedati, za koliko zemljepisnih stopinj je Martova os nagnjena proti tej plani ali koliko kota dela os s planjo. Pri zemlji meri ta kot $23^{\circ} 28'$, pri Martu pa 25° .

„Ne vem zakaj bi bila tako imenitna ta zemljepisna števila, da me nadleguješ z njimi: rajši mi povej, ali ima planet Mart letne čase, kateri delajo na zemlji toliko različnih pojavov ali izprememb med letom?“

„Prav zaradi vprašanja o letnih časih je treba poznati lego osi. Gledé na vrtenje okrog

Ribnjak v ljudskem vrtu pri Ptuj. (J. Winkler.)

osi in na njeno poševnost proti plani, po kateri se suče okrog solnca, sta si zemlja in Mart kaj sorodna. Ker se zaradi poševnosti zemeljske osi menja jo letni časi, sklepajo zvezdoslovci, da ima Mart jednake letne čase, kakoršne imamo mi na zemlji.

„No, to pa, to; s tem sklepom sem zadovoljen, saj si me prej dovolj nadlegoval s pustimi števili. Menjava letnih časov na Martu me navdaja s sladko nado, da bi vendarle utegnili živeti ljudje na Martu. To pa že vem, da z letnimi časi ni vse opravljeno. Kakšna pa so tla na Martu, ali so podobna našemu svetu?“

„Schiaparelli je kaj natančno ogledoval Martovo zemljo in ogleduje jo še vedno. Kar je pozvedel, to ti lahko razložim, pa tudi pokažem, da se prepričaš z lastnimi očmi. No, sem poglej! Pred teboj stoji svetla podoba severnega Martovega tečaja. — Na zemlji, to veš, so kraji okolo obeh tečajev zamrznjeni; na severnem tečaju poznamo ledene arktične pokrajine, katere so tako obložene z ledom, da doslej ni bilo možno priti do tečaja. — Kaj ti pa kaže Mart okrog svojega tečaja?“

„Belo bleščeči kos svetá vidim razgrnjen okrog tečaja. Če smem soditi po zemlji, tedaj ta bela lisa ne more biti nič dru-